

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๑/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๐/๒๕๖๕

วันที่ ๓๐ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง { ประธานรัฐสภา

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

เรื่อง ประธานรัฐสภาส่งความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ
วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๑๓๒ ว่า
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓
และมาตรา ๙๔ หรือไม่ และตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๑๓๒ หรือไม่

ประธานรัฐสภา (ผู้ร้อง) ส่งความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา
รวม ๑๐๕ คน ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง (๑)
ประกอบมาตรา ๑๓๒ ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันที่
๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๕ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ไม่แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๒ (๑) ที่ให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๑

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา รวม ๑๐๕ คน (ผู้เข้าชื่อเสนอความเห็น) เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและตราขึ้น โดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ โดยมีเหตุผลสรุปได้ดังนี้

๑. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ และข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญ มีผลให้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว เป็นอันตกไป เนื่องจากการเลือกตั้งที่จะเกิดขึ้นอาจเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการเลือกตั้งเสร็จสิ้น หรือในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่สามารถประกาศผลการเลือกตั้งได้ครบทุกเขตเลือกตั้ง เช่น กรณีมีการทุจริตการเลือกตั้ง จำเป็นต้องมีการเลือกตั้งใหม่ในบางพื้นที่ หรือกรณีบางพื้นที่ ที่จัดการเลือกตั้งประสบภัยพิบัติ ประชาชนไม่สามารถออกมาใช้สิทธิได้ หรือกรณีเกิดการจลาจล ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจประกาศเลื่อนการเลือกตั้งในพื้นที่ดังกล่าวออกไประยะเวลาหนึ่ง จนกว่าเหตุการณ์จะคลี่คลาย กรณีดังกล่าว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ในบางเขตหรือบางหน่วยเลือกตั้งก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งยังไม่แล้วเสร็จ หรือยังไม่มีมีการประกาศผลการเลือกตั้งครบทุกเขตเลือกตั้งไม่ว่าด้วยเหตุใด การคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองพึงมี และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผลการคำนวณตามวรรคหนึ่งทำให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ของพรรคการเมืองใดลดลง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น ในลำดับท้ายตามลำดับพันจากตำแหน่ง” แต่ร่างมาตรา ๒๕ ให้ยกเลิกความในพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓๐ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ในการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้งใหม่ในบางเขตหรือบางหน่วยเลือกตั้ง

ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งยังไม่แล้วเสร็จ มิให้นำผลคะแนนของการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่เป็นเหตุดังกล่าวมาคำนวณเพื่อหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองพึงมี และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับ” และวรรคสอง ที่บัญญัติว่า “ความในวรรคหนึ่งให้นำมาใช้บังคับแก่กรณีและผู้สมัครทุกรายที่สิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้เป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๑๓๒ ด้วยโดยอนุโลม” และให้ใช้ความแทนที่ว่า “เมื่อคณะกรรมการประกาศผลการเลือกตั้งแล้วให้นำผลการเลือกตั้งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา และเมื่อมีประธานรัฐสภาแล้วให้ส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของทุกพรรคการเมืองไปยังประธานรัฐสภาเพื่อทราบโดยเร็ว” ทำให้ไม่มีรายละเอียดวิธีปฏิบัติที่กำหนดในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. หากเกิดกรณีเลือกตั้งไม่แล้วเสร็จ ดังนั้น ร่างมาตรา ๒๕ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓

นอกจากนี้ ภายในหนึ่งปีหลังจากวันเลือกตั้งอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป อาจเกิดกรณีมีการเลือกตั้งใหม่ในบางเขตเลือกตั้งด้วยเหตุที่มีการทุจริตการเลือกตั้ง ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งปีหลังจากวันเลือกตั้งอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดขึ้นใหม่ เพราะเหตุที่การเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้นำความในมาตรา ๙๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างไม่ว่าด้วยเหตุใดภายในหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้งทั่วไป มิให้มีผลกระทบกับการคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองจะพึงมีตามมาตรา ๙๑” การที่ร่างมาตรา ๒๖ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓๑ ทำให้ไม่มีข้อความใดที่บัญญัติเชื่อมต่อให้เกิดวิธีปฏิบัติหากเกิดกรณีที่มีการเลือกตั้งใหม่ด้วยเหตุทุจริตการเลือกตั้งขึ้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้งทั่วไป ดังนั้น ร่างมาตรา ๒๖ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๔

๒. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เนื่องจากในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีเหตุการณ์อันควรสงสัยว่าสมาชิกพรรคเพื่อไทยและพรรคพลังประชารัฐใช้วิธีถ่วงเวลาการประชุมและจงใจให้รัฐสภาไม่สามารถ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ให้เสร็จในกรอบเวลาที่กำหนด กล่าวคือ จงใจให้การประชุมรัฐสภาไม่ครบองค์ประชุม ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ครั้งที่ ๑๑ (ที่ถูกคือ ครั้งที่ ๑๒) (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๕ ครั้งที่ ๑๒ (ที่ถูกคือ ครั้งที่ ๑๓) (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๕ และครั้งที่ ๑๓ (ที่ถูกคือ ครั้งที่ ๑๔) (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๕ ทำให้การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวไม่สามารถดำเนินการเสร็จสิ้น ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

การที่สมาชิกพรรคการเมืองดังกล่าวมีผลประโยชน์ร่วมกันในการเลือกตั้งที่ประจักษ์ชัดว่า หากใช้วิธีการคำนวณตามร่างเดิมของคณะรัฐมนตรีจะทำให้ได้เปรียบในการเลือกตั้ง จึงใช้วิธีการเชิงเทคนิค ทำให้องค์ประชุมไม่ครบจนที่ประชุมรัฐสภาไม่สามารถพิจารณาร่างกฎหมายด้วยกลไกของรัฐสภา เป็นผลให้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญที่ดำเนินการเสร็จแล้วและกำลังแปรญัตติ ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้จนเสร็จสิ้น มีอันตกไปในวาระที่สอง ถือเป็นการตราโดยไม่ถูกต้อง ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และยังเป็นกรกระทำผิดข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรม ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๑๔ ที่กำหนดให้สมาชิก และกรรมการต้องอุทิศเวลาให้แก่การประชุม โดยคำนึงถึงการตรงต่อเวลาและต้องไม่ขาดการประชุม โดยไม่จำเป็น เว้นแต่ในกรณีเจ็บป่วย หรือมีเหตุสุดวิสัย

ผู้ร้องตรวจสอบลายมือชื่อของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาผู้เสนอความเห็นแล้วเห็นว่า มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาร่วมกันเข้าชื่อเสนอความเห็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๑๓๒ จึงส่งความเห็นเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ ไว้วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๑๓๒ หรือไม่ เห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบเป็นกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

จำนวน ๑๐๕ คน เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา
เข้าชื่อร้องต่อผู้ร้องขอให้ส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖
มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ หรือไม่ และตราขึ้นโดยไม่ถูกต้อง
ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือไม่ และผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้ว กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๑๓๒ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ (๑) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับคำร้อง
ไว้พิจารณาวินิจฉัย และเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๗ วรรคสาม ให้ผู้ร้องและประธานกรรมการ
การเลือกตั้งชี้แจงตามประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนดและส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ

๑. ผู้ร้องชี้แจงและส่งเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า มีร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. คณะรัฐมนตรีเสนอ จำนวน ๑ ฉบับ
และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอ จำนวน ๓ ฉบับ ต่อมาวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕
ผู้ร้องให้บรรจุร่างทั้งสี่ฉบับเข้าระเบียบวาระการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ซึ่งข้อบังคับการประชุมรัฐสภา
พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๘๔ กำหนดให้รัฐสภาประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ให้แล้วเสร็จภายในเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ประธานรัฐสภาให้บรรจุระเบียบวาระการประชุมรัฐสภา
วันที่ระยะเวลาครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน คือ วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๕

ในคราวประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันที่
๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ที่ประชุมพิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสี่ฉบับ และตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างดังกล่าว กำหนดการแปรญัตติ
ภายในสิบห้าวัน โดยให้ถือเอาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สอง
ร่างที่เสนอให้รัฐสภาพิจารณารับหลักการทั้งสี่ฉบับ เสนอวิธีการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองในส่วนของคะแนนเฉลี่ยต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แบบบัญชีรายชื่อหนึ่งคนเป็นหลักการทำนองเดียวกัน คือ (๑) รวมผลคะแนนทั้งหมดที่ทุกพรรคการเมือง
ได้รับจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อทั่วประเทศ และ (๒) นำคะแนนรวมจาก (๑)หารด้วยหนึ่งร้อย

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอรายงานที่คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาแล้วเสร็จต่อผู้ร้องเมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ผู้ร้องอนุญาตให้บรรจुरะเบียบวาระการประชุมร่วมกันของรัฐสภาเมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ซึ่งในวาระที่สองมีการพิจารณา จำนวน ๕ ครั้ง ดังนี้

๑) คราวประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ที่ประชุมพิจารณาเริ่มตั้งแต่ชื่อร่าง คำปรารภ แล้วเรียงตามลำดับมาตราจนถึงมาตรา ๖/๓

๒) คราวประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ที่ประชุมพิจารณาต่อในมาตรา ๖/๓ แล้วพิจารณาเรียงลำดับตามมาตราจนจบมาตรา ๒๔ (ที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับกรรมาธิการเสียงข้างน้อยในมาตรา ๒๓ โดยให้คำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อหารด้วยห้าร้อย)

๓) คราวประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ที่ประชุมพิจารณาต่อ ภายหลังจากอภิปรายของสมาชิก ประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ขอถอนรายงานฯ ไปพิจารณาปรับปรุง และจะนำเสนอกลับมาเพื่อให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาต่อจากที่ได้พิจารณาค้างไว้ ที่ประชุมเห็นชอบให้ถอนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว

๔) คราวประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑๓ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๕ (นำกลับมาพิจารณา) ที่ประชุมพิจารณาต่อมาตรา ๒๔/๑ เมื่อสมาชิกอภิปรายจนหมดแล้วมีการเสนอให้ตรวจสอบองค์ประชุมโดยการขานชื่อ สมาชิกครบองค์ประชุม จึงมีการลงมติในมาตรา ๒๔/๑ แต่ปรากฏว่าจำนวนผู้ลงมติไม่ครบองค์ประชุม รองประธานรัฐสภาปฏิบัติหน้าที่ประธานรัฐสภาในขณะนั้นจึงสั่งปิดการประชุม เหลือมาตราที่จะต้องพิจารณา จำนวน ๑๐ มาตราพร้อมข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ

๕) คราวประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๕ ที่ประชุมลงมติในมาตรา ๒๔/๑ ผู้ร้องตรวจสอบองค์ประชุม องค์ประชุมไม่ครบที่ประชุมพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้ร้องให้บรรจुरะเบียบวาระ

การประชุมรัฐสภา ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวแล้ว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๒ (๒) ที่ให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบตามร่างที่เสนอตามมาตรา ๑๓๑ ทั้งนี้ ตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๘๗ วรรคสอง ประกอบข้อ ๑๐๑ ให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ใช้เป็นหลักในการพิจารณา ในวาระที่สอง (ฉบับที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ) และให้ดำเนินการตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๑๐๒ ต่อไป

ผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ ส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ฉบับที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ ไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อให้ความเห็นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๒ (๒) ประธานกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๕ แจ้งว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาร่างดังกล่าวแล้ว ไม่มีข้อทักท้วง

ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๑๐๔ กำหนดว่า “ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบ และได้ดำเนินการตามข้อ ๑๐๒ แล้ว ก่อนส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๘๑ ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภา ชะลอไว้สามวัน เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกรัฐสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกรัฐสภาทั้งหมด เฝ้าที่มืออยู่ของทั้งสองสภาเสนอความเห็นต่อประธานรัฐสภาว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และให้ประธานรัฐสภาส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย” ซึ่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จะครบกำหนดระยะเวลาที่ชะลอไว้สามวัน ในวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๕ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภายื่นหนังสือต่อผู้ร้องขอให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย

๒. ประธานกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำชี้แจง คำชี้แจงเพิ่มเติม และส่งเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมือง โดยอาศัยวิธีการคำนวณตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔ มาตรา ๙๑ ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๑๒๘ ดังนี้ (๑) รวมผลคะแนนทั้งหมดที่ทุกพรรคการเมืองได้รับจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อทั้งประเทศ (๒) นำคะแนนรวมจาก (๑) หาดด้วยหนึ่งร้อย ผลลัพธ์ที่ได้ให้ถือเป็นคะแนนเฉลี่ยต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อหนึ่งคน (๓) นำคะแนนรวมจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับ หาดด้วยคะแนนเฉลี่ยตาม (๒) ผลลัพธ์ที่ได้เฉพาะส่วนที่เป็นจำนวนเต็มคือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ และ (๔) กรณีที่จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองได้รับรวมกันทุกพรรคการเมืองมีจำนวนไม่ครบหนึ่งร้อยคน ให้พรรคการเมืองที่มีผลลัพธ์ที่เป็นเศษโดยไม่มีจำนวนเต็มและพรรคการเมืองที่มีเศษหลังจากการคำนวณตาม (๓) พรรคใดเป็นหรือมีเศษจำนวนมากที่สุด ให้ได้รับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่ออีกหนึ่งคนเรียงตามลำดับ จนกว่าจะมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองทั้งหมดได้รับรวมกันครบจำนวนหนึ่งร้อยคน

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ บัญญัติขึ้นเพื่อรองรับการคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองจะพึงมีและจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับ โดยคำนวณจากคะแนนทั้งประเทศที่ได้รับจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แต่เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๙๑ จึงยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ โดยแก้ไขเพิ่มเติมการคำนวณสัดส่วนเพื่อหาผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๒๘ และยกเลิกความในมาตรา ๑๒๖ มาตรา ๑๒๙ มาตรา ๑๓๐ และมาตรา ๑๓๑ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองจะพึงมีและจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับ กรณีมีการเลือกตั้งใหม่แบบแบ่งเขตเลือกตั้งในบางเขตหรือบางหน่วยเลือกตั้งก่อนประกาศผลการเลือกตั้งยังไม่แล้วเสร็จหรือยังไม่มีผลการประกาศผลการเลือกตั้งครบทุกเขตเลือกตั้ง หรือมีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ภายในหนึ่งปี หลังจากการเลือกตั้งอันเป็นการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปเพราะเหตุที่การเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔ ไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔

ให้สอดคล้องกับรูปแบบของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยยกเลิกวิธีการคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคจะมีและจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงไม่มีเหตุที่จะคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำชี้แจงของผู้ร้อง คำชี้แจงและคำชี้แจงเพิ่มเติมของผู้เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบแล้วเห็นว่า คดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงยุติการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง และกำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๒ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ หรือไม่

ประเด็นที่หนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๒ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๒ บัญญัติว่า “ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ นอกจากที่บัญญัติไว้ดังต่อไปนี้ ให้กระทำเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติ (๑) การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้เสนอต่อรัฐสภา และให้รัฐสภาประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน โดยการออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สาม ต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของรัฐสภา ถ้าที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบตามร่างที่เสนอตามมาตรา ๑๓๑ (๒) ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้รัฐสภาส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไปยังศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความเห็น ในกรณีที่ศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง

ไม่มีข้อทักท้วงภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างดังกล่าว ให้รัฐสภาดำเนินการต่อไป (๓) ในกรณีที่ศาลฎีกาศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์การอิสระที่เกี่ยวข้อง เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้ ให้เสนอความเห็นไปยังรัฐสภาและให้รัฐสภาประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ในการนี้ ให้รัฐสภามีอำนาจแก้ไขเพิ่มเติมตามข้อเสนอของศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์การอิสระ ตามที่เห็นสมควรได้ และเมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว ให้รัฐสภาดำเนินการต่อไป” ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๘๔ วรรคสอง กำหนดว่า “ให้รัฐสภาประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ประธานรัฐสภาให้บรรจุระเบียบวาระการประชุมรัฐสภา” ข้อ ๘๗ วรรคสอง กำหนดว่า “ในกรณีที่รัฐสภามีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่มีหลักการทำนองเดียวกันหลายฉบับรวมกัน รัฐสภาจะลงมติรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับหรือทั้งหมดรวมกันก็ได้ และเมื่อรัฐสภาได้มีมติรับหลักการแล้ว ให้รัฐสภาลงมติว่าจะให้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับใดเป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สอง” และข้อ ๑๐๑ กำหนดว่า “ในกรณีที่รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ประธานรัฐสภาให้บรรจุระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ใช้เป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สอง...”

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๕ ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ไม่แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ร้องให้บรรจุระเบียบวาระการประชุมรัฐสภา กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๒ (๑) ประกอบข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๘๔ วรรคสอง ข้อ ๘๗ วรรคสอง และข้อ ๑๐๑ ที่ให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบตามร่างฉบับที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอซึ่งใช้เป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สองแล้ว ในวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๕ นั้น เมื่อผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ ส่งร่างฉบับที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง และประธานกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือ

ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๕ แจ้งว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วไม่มีข้อทักท้วง จึงเป็นกรณีที่รัฐสภาส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบ และคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีข้อทักท้วงภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างดังกล่าวแล้ว กรณีเป็นไปตามกระบวนการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๒ (๑) และ (๒) ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตราขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๒

ในส่วนที่ผู้เข้าชื่อเสนอความเห็นกล่าวอ้างว่ามีพฤติกรรมของสมาชิกรัฐสภาที่มาประชุมครบองค์ประชุม แต่ผู้ลงมติไม่ครบองค์ประชุมหรือมาประชุมไม่ครบองค์ประชุมจนเป็นเหตุให้การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวไม่แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๙ บัญญัติให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ รวมทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี และมีมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ขึ้นใช้บังคับแล้ว หากบุคคลใดเห็นว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมหรือเป็นการกระทำผิดตามข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๓ และข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกวุฒิสภาและกรรมาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๓ บุคคลนั้น ก็ชอบที่จะใช้สิทธิตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายบัญญัติไว้

ประเด็นที่สอง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๗ รัฐสภา ส่วนที่ ๒ สภาผู้แทนราษฎร โดยมาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ในบางเขตหรือบางหน่วยเลือกตั้งก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้ง

ยังไม่แล้วเสร็จ หรือยังไม่มีผลการประกาศผลการเลือกตั้งครบทุกเขตเลือกตั้งไม่ว่าด้วยเหตุใด การคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองพึงมี และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” พรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผลการคำนวณตามวรรคหนึ่งทำให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดลดลง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นในลำดับท้ายตามลำดับพันจากตำแหน่ง” และมาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งปีหลังจากวันเลือกตั้งอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดขึ้นใหม่ เพราะเหตุที่การเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นมีได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้นำความในมาตรา ๙๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม” พรรคสอง บัญญัติว่า “การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างไม่ว่าด้วยเหตุใดภายหลังพ้นเวลาหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้งทั่วไป มิให้มีผลกระทบกับการคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองจะพึงมีตามมาตรา ๙๑”

สำหรับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตราขึ้นเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ จำนวนบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การคำนวณสัดส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับเลือกตั้ง รวมถึงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ การออกเสียงลงคะแนน การนับคะแนน การรวมคะแนน การประกาศผลการเลือกตั้ง และการอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๒๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งวรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้งใหม่ในบางเขตหรือบางหน่วยเลือกตั้ง ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งยังไม่แล้วเสร็จ มิให้นำผลคะแนนของการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่เป็นเหตุดังกล่าวมาคำนวณเพื่อหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ที่แต่ละพรรคการเมืองพึงมี และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับ” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ความในวรรคหนึ่งให้นำมาใช้บังคับแก่กรณีและผู้สมัครถูกระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้เป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๑๓๒ ด้วยโดยอนุโลม” และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๓๐ เมื่อคณะกรรมการประกาศผลการเลือกตั้งแล้วให้นำผลการเลือกตั้งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา และเมื่อมีประธานรัฐสภาแล้ว ให้ส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของทุกพรรคการเมืองไปยังประธานรัฐสภาเพื่อทราบโดยเร็ว” และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๒๖ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งวรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งปีหลังจากวันเลือกตั้งอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใดขึ้นใหม่ เพราะเหตุที่การเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นมีได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้คำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อใหม่ โดยมีให้นำคะแนนที่ได้รับจากการเลือกตั้งที่เป็นเหตุให้มีการเลือกตั้งใหม่มารวมคำนวณด้วย และให้นำวิธีการคำนวณตามมาตรา ๑๒๙ และมาตรา ๑๓๐ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม” วรรคสอง บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งปีหลังจากวันเลือกตั้งอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป หากปรากฏว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการอันถือว่าเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง และผู้นั้นไม่ได้รับการเลือกตั้ง หากมีการนำคะแนนที่ผู้สมัครผู้นั้นได้รับไปรวมคำนวณเพื่อจัดสรรสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้พรรคการเมืองที่ผู้นั้นสังกัดไปแล้ว ให้ดำเนินการคำนวณเพื่อหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองใหม่ โดยมีให้นำคะแนนที่ผู้สมัครดังกล่าวได้รับไปรวมคำนวณด้วย และให้นำความในมาตรา ๑๒๙ วรรคสี่และวรรคห้า มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม” วรรคสาม บัญญัติว่า “การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างไม่ว่าด้วยเหตุใดภายหลังพ้นเวลาหนึ่งปี นับแต่วันเลือกตั้งทั่วไป มิให้มีผลกระทบกับการคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองจะพึงมี ตามมาตรา ๑๒๘” และวรรคสี่ บัญญัติว่า “ให้นำความในวรรคสามมาใช้บังคับแก่กรณีที่มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างด้วยเหตุอื่นใดนอกจากเหตุตามวรรคหนึ่งก่อนพ้นเวลาหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้งทั่วไป ด้วยโดยอนุโลม”

ผู้เข้าชื่อเสนอความเห็นกล่าวอ้างว่า ร่างมาตรา ๒๕ และร่างมาตรา ๒๖ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ เนื่องจากไม่ได้บัญญัติรายละเอียดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับ

วิธีการคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองพึงมีและจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับกรณีเลือกตั้งไม่แล้วเสร็จตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ หรือกรณีที่มีการเลือกตั้งใหม่ด้วยเหตุทุจริตการเลือกตั้งขึ้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๔ นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยวิธีการคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองพึงมีและจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับ โดยมาตรา ๙๓ ใช้แก่กรณีที่ต้องมีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ในบางเขตหรือบางหน่วยเลือกตั้งก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งยังไม่แล้วเสร็จ หรือยังไม่มีมีการประกาศผลการเลือกตั้งครบทุกเขตเลือกตั้งไม่ว่าด้วยเหตุใด และมาตรา ๙๔ ใช้แก่กรณีที่ต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดขึ้นใหม่ภายในหนึ่งปีหลังจากวันเลือกตั้งอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไปเพราะเหตุที่การเลือกตั้งในเขตนั้นมีได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการคำนวณดังกล่าวบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓๐ และมาตรา ๑๓๑ กล่าวคือ กรณีตามมาตรา ๙๓ มิให้นำผลคะแนนของการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่เป็นเหตุดังกล่าวมาคำนวณเพื่อหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองพึงมีและจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับ ส่วนกรณีตามมาตรา ๙๔ ให้คำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อใหม่ โดยมีให้นำคะแนนที่ได้รับจากการเลือกตั้งที่เป็นเหตุให้มีการเลือกตั้งใหม่มารวมคำนวณด้วย

เหตุผลที่ต้องมีการกำหนดวิธีการคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองพึงมีและจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับตามมาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓๐ และมาตรา ๑๓๑ นั้น เนื่องจากมาตรา ๘๓ และมาตรา ๙๑ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔ บัญญัติให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยมีสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสามร้อยห้าสิบคน และสมาชิกซึ่งมาจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองจำนวนหนึ่งร้อยห้าสิบคน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งได้คนหนึ่งละหนึ่งคะแนน

ผ่านบัตรเลือกตั้งหนึ่งใบที่ใช้ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแล้วจึงนำคะแนนรวมทั้งประเทศที่พรรคการเมืองทุกพรรคที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้รับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งนั้นมาคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองต่อไป การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเดิมจึงเป็นการใช้บัตรเลือกตั้งเพียงหนึ่งใบเพื่อลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อไปในคราวเดียวกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองจึงยึดโยงอยู่กับจำนวนคะแนนรวมทั้งประเทศของพรรคการเมืองนั้นที่ได้รับจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง หากเกิดกรณีตามมาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ ย่อมจะทำให้จำนวนคะแนนรวมทั้งประเทศของพรรคการเมืองนั้นที่ได้รับจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเปลี่ยนแปลงไป และส่งผลกระทบต่อจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองด้วย จึงต้องกำหนดวิธีการคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองเพราะเหตุผลดังกล่าวไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓๐ และมาตรา ๑๓๑

เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมและประกาศใช้บังคับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔ ปรากฏว่ามีการแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๘๓ และมาตรา ๙๑ โดยมีเหตุผลว่า การคำนวณคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อมีความจำเป็นที่จะต้องมีความชัดเจนและเป็นธรรมต่อพรรคการเมืองและต้องเคารพหนึ่งสิทธิหนึ่งเสียงของประชาชน การให้มีบัตรเลือกตั้งสองใบเพื่อให้ประชาชนมีสิทธิในการเลือกพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ย่อมทำให้ประชาชนได้ใช้เจตจำนงในการเลือกตั้งที่สอดคล้องกับความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น ซึ่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๘๓ และมาตรา ๙๑ บัญญัติให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสี่ร้อยคน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวนหนึ่งร้อยคน และให้ใช้บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบละหนึ่งใบสำหรับการคำนวณสัดส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับเลือกตั้งนั้นให้นำคะแนนที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับการเลือกตั้งมารวมกันทั้งประเทศ แล้วคำนวณเพื่อแบ่งจำนวนผู้ที่จะได้รับเลือกของแต่ละพรรคการเมือง เป็นสัดส่วนที่สัมพันธ์กันโดยตรงกับจำนวนคะแนนรวมข้างต้น

ส่วนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ การออกเสียงลงคะแนน การนับคะแนน การรวมคะแนน การประกาศผลการเลือกตั้ง และการอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔ ไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ เห็นได้ว่า การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔ ยังคงบัญญัติให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกอันมีจำนวนแน่นอน คือ จำนวนห้าร้อยคน แต่เปลี่ยนแปลงเฉพาะสัดส่วนจำนวนสมาชิกโดยให้มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวนสี่ร้อยคนและมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวนหนึ่งร้อยคน และเปลี่ยนแปลงหลักการ เกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งใหม่ให้แตกต่างจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ คือให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งได้คนละสองคะแนนผ่านบัตรเลือกตั้งสองใบ คือ บัตรที่ใช้ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและบัตรที่ใช้ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ย่อมแสดงให้เห็นเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ประสงค์จะเปลี่ยนแปลง ระบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากเดิมไปในสาระสำคัญ เพื่อให้ประชาชนได้ใช้เจตจำนง ในการเลือกพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ระบบการเลือกตั้งเช่นนี้จึงมีทั้งคะแนนที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ แยกต่างหากจากกัน ซึ่งแตกต่างไปจากระบบเดิมที่ใช้บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพียงใบเดียว และนำจำนวนคะแนนรวมทั้งประเทศของพรรคการเมืองนั้นที่ได้รับจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งนั้น มายึดโยงเป็นฐานในการคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมือง จะได้รับเลือกตั้ง การคำนวณสัดส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบัญชีรายชื่อ ของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับเลือกตั้งตามระบบการเลือกตั้งใหม่นี้จึงต้องเปลี่ยนแปลงไปเป็นการนำคะแนน ที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับเลือกตั้งจากบัตรที่ใช้ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ มารวมกันทั้งประเทศ แล้วคำนวณเพื่อแบ่งจำนวนผู้ที่ได้รับเลือกของแต่ละพรรคการเมืองเป็นสัดส่วน ที่สัมพันธ์กันโดยตรงกับจำนวนคะแนนรวมข้างต้นต่อไป ดังนั้น จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองย่อมไม่ยึดโยงอยู่กับจำนวนคะแนนรวมทั้งประเทศของพรรคการเมืองนั้น ที่ได้รับจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งดังเช่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๙๑ แม้จะเกิดกรณีต้องมีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ ในบางเขตหรือบางหน่วยเลือกตั้งก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งยังไม่แล้วเสร็จ หรือยังไม่มีการประกาศผลการเลือกตั้งครบทุกเขตเลือกตั้งไม่ว่าด้วยเหตุใดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ หรือกรณีที่ต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดขึ้นใหม่ ภายในหนึ่งปีหลังจากวันเลือกตั้งอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไปเพราะเหตุที่การเลือกตั้งในเขตนั้นมีได้เป็นไปโดยสุจริต และเที่ยงธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๔ อันจะทำให้คะแนนรวมทั้งประเทศของพรรคการเมืองนั้น ที่ได้รับจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเปลี่ยนแปลงไปก็ตาม ก็ไม่มีผลกระทบต่อการคำนวณสัดส่วน ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับเลือกตั้ง จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการคำนวณสัดส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับเลือกตั้งเพราะเหตุตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ ไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. อีก การที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ ให้ยกเลิกความตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓๐ และมาตรา ๑๓๑ จึงสอดคล้องกับเจตนารมณ์และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๙๑ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ตราขึ้นใหม่ เปลี่ยนแปลงระบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งกับแบบบัญชีรายชื่อ โดยให้ใช้บัตรเลือกตั้งแบบละหนึ่งใบ ส่วนมาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ ซึ่งใช้กับระบบการเลือกตั้ง ที่ใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียวแต่ยังไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ จึงถือไม่ได้ว่ามีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตราขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๒ และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ ไม่มีข้อความขัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔

นายวรวิทย์ กังศศิเทียม

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายทวีเกียรติ มินะกนิษฐ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายปัญญา อุดชาชน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายวิรุฬห์ แสงเทียน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจิรนิติ หะวานนท์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายนภดล เทพพิทักษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ